

populorum, imo et ipsius Satanæ servos, quia vero fidei expertes, et propria obstinatione excæcati, dæmonis facti sunt præda. Unde prædictus Origenes ait¹: « Sed et colaphis ceciderunt sanctum Ecclesiam caput, propter quod ipsi colaphizantur a Satana. » Non desunt quoque alii, qui conformiter menti S. Ephrem consonant, quod cum alapa servo inficta significet eumdem manumissum et in libertatem esse assertum; Christus, qui catenis et funibus, tanquam vile mancipium vincitus erat, per hanc alapam liber declarari voluit, suamque passionem prosequendo, ab æterna nos servitute liberavit; ac proinde data cum libertate ministro persecuti respondit.

DISCURSUS VI.

DE SPUTIS, QUIBUS SACROSANCTUS REDEMPTORIS NOSTRI VULTUS CONSPURCATUS FUIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Judæi in faciem Jesu, tanquam locum vilissimum, sputa sua excrearunt. — 2. Sputa adjunxerunt multas alias injurias. — 3. Consupitione sua reprobarunt doctrinam Christi. — 4. Sputa Judæorum fætidissima erant propter hesternam crapulam. — 5. Hæc consputio plurimum aggravat Juðæorum scelus. Expenditur quo Christus illuminavit cæcum natum. — 6. Christus consputus fuit, quia noluit sibi Synagogam adoptare in sponsam. — 7. Qualia Christus nobis reliquerit documenta contumeliam hanc patienter tolerando. Christi faciem conspuunt qui conscientiam fœdis cogitationibus pollunt. Et facies suas colorum pigmentis adulterant. Christus hac contumelia usus est in beneficium nostrum. Sputa designant blasphemias falsorum Christianorum. Christi patientia inter sputa Juðæorum. Præclarum exemplum in simili casu. — 8. Indigne communicantes conspuunt Christum. Prælati Ecclesie sunt facies Christi.

Et cœperunt quidam conspuere in eum. Marc., xix, 63.

1. — Cum temerarius ille Caiphae minister, per impactum Christo cum tanto circumstantium applausu alapam, Passioni Christi aperuisset viam, unusquisque sibi putabat esse licitum, propriam in eum evomere rabiem, variis eum inhonorando injuriis, adeo ut etiam sacratissimum ejus vultum fœdis sputis suis contaminare non dubitarint. Videamus porro per experientiam, quod qui oris excrementa expuit, ea communiter in locum vilissimum excreare soleat. Ecce tibi igitur, ad quantum vilitudinem et abjectionem facies illa redacta fuerit, quæ visionis beatifice objectum erat: *Cœperunt quidam conspuere in eum.* De hac injuria S. Bernardus in hæc verba exclamat²: « O novissum! o altissimum! o humilem et sublimem! o opprobrium hominum! et gloriam Angelorum! Nemo illo sublimior, nemo humilior. » Et quidem ut clarius exprimat

¹ ORIG., tr. 33 in Matt. — ² S. BERN., ser. in fer. 4 hebd. pœnos. Pass.

idem mellifluus doctor, ad quantum fuisse vilitatem redactus, subdit: « Denique sputis illitus est, opprobriis saturatus est » S. Ephrem ad hujus vultus se reflectens sublimitatem, ait³: « Cœspuerunt perditissimi illi in immaculatissimam faciem ejus, ad cuius aspectum omnes cœlorum potestates, Ante gelorumque ordines contremiscunt. » D. Chrysostomus detestabilem incredulorum istorum his verbis detestatur ingratitudinem⁴: « Perfunditur imbrium sputis. » Beatissima Virgo Deipara Anselmo revelavit, dicens⁵: « Vidébam illam desiderabilem faciem sputis Judæorum maculatam, dicens laetitiam: Heu dilectissime Fili, quam miserabiliter te modo video, quæ toties tuo dulcissimo aspectu gaudebam! » Et paulo post subdit: « Modico tempore delapsa adeo consputus fuit, quod quasi leprosus apparebat. »

2. — B. Laurentius Justinianus indignum illum locum, in quem Christum in illa nocte reposuerant, his verbis describit⁶: « In loco indecentissimo posuerunt, ubi fœtores purgamentorum, vermium multitudine, et tenebrosus carcer, atque quedam mortis erat imago. » Tunc vere dicere potuit⁷: « Ego autem vermis sum, et non homo, opprobrium hominum et abjectio plebis: omnes videntes me deriserunt me. Idem quoque Justinianus alias ibidem insinuat Christo illatas contumelias: « Hinc clamoribus, inde convicia subsannabant. Nunc calcibus, nunc manu, nunc virga, nunc impulsoribus venerandum dilaniabant Mediatoris corpus. Plusquam triennio sitierant, quod tune illis permettebatur implere. » Unde constat, quod sputis multas quoque alias adjunxerint injurias. Ludolphus Carthusianus hanc habet observationem⁸: « Non tantum salivæ sputis, sed verisimiliter etiam excretionibus suis fœdissimis, unde Matthæus non dicit: Spuerunt, sed expuerunt, quasi excreando spuerunt. Marcus autem dicit: Conspuerunt, quia non tantum unus, sed plures simul conspuerunt; et sic illa facies facta est ita abominabilis, quasi esset leprosa. »

3. — Porro Caiphas paulo ante Christum circa doctrinam interrogaverat, ab eo annunciatam: quam cum ille defendisset, perfidi illi e contra eamdem sputis suis reprobare contendebant, ut bene notat Salmeron, inquiens⁹: « Ipsi Sacerdotes, et Scribæ, et Pharisei projecerunt sputa, quasi in vilissimum et abominabilem hominem, ac si dictorum Christi vilitas, sputorum vilitate pensanda esset, ac damnanda. Erat autem consputio maxima ignominia habita, ut patet ex libro Numerorum ubi dicitur¹⁰: Si Pater ejus spuisset in faciem illius, nonne de-

¹ S. EPHR., t. III de Pass. — ² D. CHRYS., ser. 6 de Dom. Pass. — ³ S. ANSEL., dial. de Pass. — ⁴ B. LAUR. JUSTIN., de Triumph. Christi agon. — ⁵ Ps. xxi, 7. — ⁶ LUD. CART., p. 2, c. 60. — ⁷ SALM., t. X, tr. 22. — ⁸ NUM., XII, 14.

DE GESTIS CORAM ANNA ET CAIPHA, DISC. VI.

buisset saltem septem diebus suffundi? Quod si igitur Pater, qui paternam in filios habet auctoritatem, in faciem filiorum expuens, nihilominus pro illa filio illata ignominia septem diebus suffundi debebat; quid de hac lictorum et carnificium infami plebecula dicemus, qui fætidis oris excrementis conspurcere non dubitarunt faciem illam, de qua S. Bernardus ait: « Vultum tuum desiderabilem, in quem desiderant Angeli prospicere, qui omnes cœlos admisimus, quæm deprecabuntur omnes divites plebs, pollutis labiis suo sputo inquinaverunt. » Idem ille Deus, qui spiritus ponderator est, cum in crucis sue statera (statera facta corporis) pretium pro nobis exsolutum appendisset, singulaque in illud pretium concurrentia tormenta, æqua trutina ponderasset, specialiter de opprobiis conquestus est. ad eademque universam suam quasi reducens Passionem, humanum genus hisce verbis alloquitur: Propter te sustinui opprobrium; simulque quanam in re opprobrium istud constitutum fuerit, declarans, subjungit: Operuit confusio faciem meam. D. Chrysostomus³ prophetiam: quædam adducit Isaiae, dicens: Obstupuerunt super te multi: sic inglorius erit inter viros aspectus tuus, et forma inter filios hominum. Quid enim illi contumelæ potest exæquari. Salmeron hujus injuria gravitatem ex communi hominum aestimationes estimans, ait⁴: « Solent hujusmodi injuria gravissimæ censer apud viros ingenuos, nec nisi morte vindicari solent. » Nec mirum, siquidem in faciem aliquijus spuere, summus est cujuscunque possibilis vituperii gradus. Hic autem consputuit Creator a verme, nec mandat ignem, aut ursos. » Quibus postremis verbis ad Eliam alludit et Elisæum; nam Elias ad illatas sibi injurias vindicandas, ignem de celo demisit: pro ultione autem injuria Elisæo irrogatæ, ursos edensis emisit sylvis, qui pueros parvos judicii etiamnum expertes dilacerarent.

4. — Et vero advertendum est, quod cum Judæi, occasione solemnitatis Paschalis (*Erat enim magnus dies ille Sabbati*) coenam celebrassent legalem, agnumque manducassent paschalem, consequens fuerit, ut postquam stomachum plus solito cibo et potu aggravaverant, excrements sputorum quoque tanto putoletiora fuerint, propter crapulam antecedentem⁵: In me psallebant qui bibebant vinum. Et ideo S. Cyrilus Jerosolymitanus in persona Christi ait⁶: « Faciem meam non averti a turpitudine sputorum. » Taulerus in libro *de vita et Passione Christi*, hanc injuriam meditando, considerationem quædam instituit, præcedenti a Ludolfo Carthusiano factæ hæc dissimilem; ait enim⁷: « Ut Evangelista ait, non spuerunt tantum, sed etiam expuerunt, quod est potentia se phlegmata sua

¹ S. BER., ser. de Pas. — ² Ps. LXVIII, 8. — ³ CHRYS., h. 68 in Matth. — ⁴ SALMER., ib. — ⁵ Ps. LXVIII, 13. — ⁶ S. CYR. JEROS., Catech. — ⁷ TAUL., c. 17.

¹ LUC. BRU., in Matt. — ² ISA., LIII, 2. — ³ EUTHYM. — ⁴ ISA., L, 6. — ⁵ MARC., X, 34. — ⁶ SIM. DE CASS., I. XIII. — ⁷ JOAN., IX, 6. — ⁸ S. THOMAS, in Joan. — S. CYRIL. JEROS., ib. — ¹⁰ MARC., II, 33.

verbis exponit¹: « Sputum capitis et oris Domini, « Verbum est Evangelii, quod ex invisibili Divini- « tatis arcano sumptum, visible mundo, ut sanari « posset, ministrare dignatus est. Theophylactus ait²: « Tametsi superfluitas sit omne sputum, in « Domino admirabilia erant, et divina omnia. » Hoc igitur sputum, quo Christus cæcos illuminabat, et mutis in Judæis expeditum restituebat sermonem, ab hisce ingratis hominibus remuneratum fuit faentibus sputis, quæ in faciem ejus evomuerunt. Verum enim vero justum audire Dei iudicium, quo Deus in populum illum animadvertisit, cui vere dicere possumus³: *Opprobria exprobantium illi cecciderunt super illum*, quia ut per experientiam, quotidianam videmus, Judæi hodie reputantur fax abjectissima plebis, suntque apud omnes in tanto vilipendio, ut multi hodie in ipsorum faciem excue non dubitant.

6. — Deus olim in Deuteronomio præcepit⁴, ut si frater uxorem defuncti fratris, sine liberis mortui, ducere nollet, ad suscitandam defuncto fratri suo sobolem, vidua talis in faciem illius expueret. *Omnia in figura contingebant illis*. Pari quoque modo Synagoga, quia Christus illam sibi in Sponsam adoptare renuit, in ejusque locum sibi gentilitatem desponsavit, in faciem ejus expuit. Origenes hæc Judæorum sputa considerans, eadem Christo, velut in *præmium*, exaltationem nominis sui peperisse, in hæc verba scribit⁵: « Humiliavit se, factus obediens usque ad palmas, usque ad confusione sputamentorum, propter quæ exaltavit eum Deus. Nec enim propter mortem solam quam pertulit propter nos, exaltavit eum, sed etiam propter palmas et sputamenta. Quoniam igitur ad extremam injuriam accipitur sputamentorum injuria, manifestum etiam est in Lege, in qua scriptum est, ut mulier defuncti, si noluerit frater viri ejus accipere sibi uxorem, coram Se- nioribus excalceabit calceamentum ejus unum ex pedibus, et expuet in faciem ejus, et dicet: Sic facient homini, qui non adificaverit domum fratris sui. Non ergo avertit faciem suam Christus a confusione sputamentorum, ut magis glorificetur vultus ejus, quam fuit vultus Moysi glorificatus, tanta et tali gloria, ut comparatione glorificationis, vultus istius glorificatio destruatur, sicut in conspectu solis, lumen lucernæ destruitur. » Paulus de Palatio aliud hisce verbis innuit mysterium⁶: « Defuncto Moyse succedit Christus, qui Synagogæ adulteræ copulari noluit, volens exhiberi sibi aliam Sponsam, sanctam, immaculatam non habentem maculam, aut rugam. Quia igitur nec Synagogæ nubere, neque ejus peccata dissimulare volebat, idcirco Synagoga in faciem illam expuit,

¹ BEDA, hom. in Dom. XI post Pent. — ² THEOPHYL. — ³ Psal. LXVIII, 18. — ⁴ DEUT., XXV. — ⁵ ORIG., tr. 15 in Matt. — ⁶ PAUL. DE PAL., ib.

quam Angeli intueri desiderant. » At vero condignam inde poenam retulerunt, siquidem ipsimet vel inviti fatentur, dicentes⁷: *Dormiemus in confusione nostra, et operiet nos ignominia nostra, quoniam Dominus Deo nostro peccavimus nos et Patres nostri.*

7. — Enimvero cœlestis Magister noster, hanc patienter tolerando contumeliam, varia nobis tradita reliquit documenta, eadem omnia ad summum profectum nostrum spiritualem conducentia. Etenim ut S. Bernardus ait⁸: « Viderunt eum non habentem speciem, neque decorum, sed faciem ejus abjecta est quasi deformis. De hac tamen deformatitate Redemptoris nostri manavit pretium decoris nostri, sed decoris interni, omnis enim gloria Filiae Regis ab intus. » Etenim Sapientia et amor divinus modum adinvenire potuit, quo per hanc sputorum spurciem, qua sacratissimus vultus ejus, in quo *Candor est lucis æternæ*⁹, fuit contaminatus, animas nostras purificaret, et condecoraret. Porro Spiritus Sanctus est, ad quem præcipue pertinet, animas nostras, per gratias, et dona sua venustare et expolire (juxta id quod Ecclesia in Sequentia diei Pentecostis canit: *Lava quod est sordidum*) ac proinde S. Athanasius ait¹⁰: « Conspuitur, ut aspersione Spiritus Sancti nobis suppeditet. » S. Hieronymus, vel quisquis est auctor Commentariorum in Marcum, qui sub Hieronymi nomine circumferuntur, Christum hoc præcipue fine in facie sua sputis conspurcari voluisse dicit, ut lavaret animas nostras¹¹: « Ut sputaminibus susceptis faciem animæ nostræ lavaret. » Quam eamdem auctoritatem citat Ludolphus Carthusianus, qui tamen subjungit¹²: « Faciem Christi conspuunt, qui conscientiam suam fædis cogitationibus, et actionibus pollunt. Quia enim Christus conscientiam sanctam inhabitat, in qua Dei facies, id est, imago reluet, hinc est, quod qui conscientiam suam peccatis polluit, quasi sputum in Christi faciem projicit. » Benignissimus tamen Redemptor noster non designatur, dummodo compuncti et vere pœnitentes simus, per sputorum, ab ipso aequaliter exceptorum merita, nos mundare, et purificare. Quid vero de iis dicemus, qui adhibita cerussa, et stybio, aliquis colorum pigmentis vultum suum adulterant, ut in aliorum offendiculum speciosiores evadant? « Hoc est contra illos, » inquit idem auctor, « qui adulteris coloribus ornare suas nituntur facies. » Porro homo ad imaginem et similitudinem Dei creatus fuit, quam tamen imaginem culpa sua perdidit; nam ut S. Ambrosius citat¹³: « In eo enim ad imaginem Dei es, si: immaculata in te figura præfulgeat. » Verum tamen ut Lucas Brugensis ait¹⁴; Admiranda est hac in re divina Pro-

¹ ISA., III, 2. — ² S. BERN., c. 4 de Pass. — ³ SAP., IX, 16. — ⁴ S. ATH., q. 436 ad Antioch. — ⁵ S. HIERON., in Marc. — ⁶ LUD. CART., ib. — ⁷ S. AMBROS. — ⁸ LUC. BRUG., in Matt.

videntia: « Hanc enim petulantiam eo convertit Dei Providentia, ut sputis foedata Christi facies, imaginem illam Dei in nobis restitueret, quæ per peccata vitiata erat. » Vir quidam sanctus a Salvatore nostro, propter hujus improperii merita, hanc sibi a Deo concedi postulavit gratiam, ut hanc imaginem nunquam contaminaret, aut laboaspergeret; his enim verbis Deum affabatur¹⁵: « Laus tibi, et honor, et gloria Christe, qui pro nobis factus opprobrium hominum, et abjectio plebis, sacratissimam faciem tuam, in quam de siderant Angeli prospicere, a fæditate sputorum non avertisti. Non sinas animam meam vitiis inquinari, sed eam serva tibi immaculatam, ut ipsa post hujus vitæ tenebras, æternam tuam claritatem, tota munda, contemplari mereatur. » Drogo Hostiensis similiter modum considerat, quo Sapientia Incarnata hac in re in beneficium nostrum usa fuit: ait enim¹⁶: « Nesciebam contumelias et terrores, et colaphizantem me incessanter Sathanam, nisi viderem artem medicinæ tuæ, similia similibus curarem, et appendere in statera hinc calamitatem tuam, illinc iniquitatem meam. Dedicis corpus tuum percutientibus, et genas tuas vellentibus, faciem tuam non avertisti a consupertibus in te, ut alapæ tuæ alapas meas removeant, et flagella flagellis expientur, et opprobria exprobrantium, quæ cecciderunt super te, auferant a me opprobrium sempiternum. » Ludolphus Carthusianus modum nos docet, quo Redemptori sputis defædato, nobisque ipsis simul compati valeamus. En verba ipsius¹⁷: « Compatere sibi, quia pro te omnia sustinet, jugiterque lachrymas fundens, speciosissimam faciem ejus, quam illi impudenter suis illinunt sputis, tu reverenter tuis lava lachrymis. » Hæ enim testes erunt compassionis, qua contumelie ipsius condolemus, nec non et zeli, quo animas nostras emundare gestimus. Hugo Cardinalis ait¹⁸: « Mystice colaphi et sputa Judæorum significant blasphemias, et opprobria falsorum Christianorum, quibus frequenter Dominum in honorant. Unde dicit Beda: Qui tunc cæsus est colaphis Judeorum, nunc cæditur blasphemias falsorum Christianorum, et qui consputus est salivis infidelium, nunc vesanis opprobriis fidelium exonoratur. Unde Job dicit in persona Christi¹⁹: *Abominantur me et longe fugiunt a me, et faciem meam conspuere non verentur.* Secundum Augustinum, conspuentes significant falsos Christianos, Christi gratiam respondebentes. Ubi admiranda est invicta Christi patientia, qui sub hoc improperio constitutus, ne os quidem suum ad conquerendum de eo aperuit, in quo evidentius Judæorum appetit durities, utpote qui hanc patien-

tiam videntes, nequicquam commoti fuerunt cum tamen ut in historiis Indiarum legitur, dum Pater quidam e Societate Jesu prædicans, ab impio quodam per ludibrium in conspectu totius populi in faciem conspueretur, ipse vero inde nihil turbatus sed sudario faciem suam tergens, sermonem cœptum prosequeretur, ex hoc tam heroico actu, quidam ex circumstantibus adeo aedificatus fuit, ut pedibus ejus advolutus, protestatus fuerit, se magis per illum virtutis actum, quam per annunciatum Evangelium, ad fidem Christi amplectendam fuisse commotum. Credibile porro est, hunc verbum Dei non eo modo annunciasse, prout nonnulli faciunt, quos B. Laurentius Justinianus his verbis perstringit²⁰: « Pro Doctorum Ecclesiasticorum carnali confutanda intelligentia, in faciem conspueretur Christus, quando carnaliter intellecta, divina in Ecclesiis prædicantur eloquia. Nempe Sapientia celestis pulchritudinem fodant qui verbum Dei annunciantes, carnaliter vivunt. »

8. — Ludolphus Carthusianus aliam inde eruit moralitatem, dicens²¹: « Potest dici, quod ad littoram Christum in facie conspuunt, qui Eucharistiam indigne sumunt; quicunque enim polluta corporis tuum percutientibus, et genas tuas vellentibus, faciem tuam non avertisti a consupertibus in te, ut alapæ tuæ alapas meas removeant, et flagella flagellis expientur, et opprobria exprobrantium, quæ cecciderunt super te, auferant a me opprobrium sempiternum. » Ludolphus Carthusianus modum nos docet, quo Redemptori sputis defædato, nobisque ipsis simul compati valeamus. En verba ipsius²²: « Compatere sibi, quia pro te omnia sustinet, jugiterque lachrymas fundens, speciosissimam faciem ejus, quam illi impudenter suis illinunt sputis, tu reverenter tuis lava lachrymis. » Hæ enim testes erunt compassionis, qua contumelie ipsius condolemus, nec non et zeli, quo animas nostras emundare gestimus. Hugo Cardinalis ait²³: « Mystice colaphi et sputa Judæorum significant blasphemias, et opprobria falsorum Christianorum, quibus frequenter Dominum in honorant. Unde dicit Beda: Qui tunc cæsus est colaphis Judeorum, nunc cæditur blasphemias falsorum Christianorum, et qui consputus est salivis infidelium, nunc vesanis opprobriis fidelium exonoratur. Unde Job dicit in persona Christi²⁴: *Abominantur me et longe fugiunt a me, et faciem meam conspuere non verentur.* Secundum Augustinum, conspuentes significant falsos Christianos, Christi gratiam respondebentes. Ubi admiranda est invicta Christi patientia, qui sub hoc improperio constitutus, ne os quidem suum ad conquerendum de eo aperuit, in quo evidentius Judæorum appetit durities, utpote qui hanc patien-

9. — S. Antonius de Padua inquit²⁵: « Facies Christi sunt Ecclesiae Prælati per quos tanquam per faciem cognoscimus Deum. In hanc faciem perfidi Judæi, id est, perversi subditi conspuunt, cum ipsis Prelatis detrahunt et maledicunt, prohibente Domino ac dicente Exodo²⁶: *Principi populi tui non maledices.* »

DISCURSUS VII.

DE VELO QUO FACIEM CHRISTI OBDUXERUNT.

IDEA SERMONIS. — 1. Judæi in derisum velaverunt faciem Christi. — 2. Hac obvelatione Christus se ostendit Deum spiritualis et sinceri amoris. — 3. Oculi Christi velati fuerunt contra procacem aspectum pomivit. — 4. Insinuat Christus hoc velamine se non videare peccata nostra, nec se percutientes. — 5. Impii optarent se a Deo videri non posse, dum peccant. — 6. Faciem Christi velant, ne ejus decore moti in eum savyre non possent. — 7. In poenam hujus velaminis Judæi manent excæcati. Tam quoad vetus Testamentum quam, et multo magis, quoad novum. — 8. Velaverunt impii oculos Christi quasi ignoraret percussorem suum. Aptæ similitudo solis nubibus obvelati. — 9. Peccata nostra velaverunt oculos Christi. — 10. Alia documenta ejusdem relationis.

¹ BLOS., *Sacell. animæ Endol.* — ² DROGO, *de Sacram. Dom. Pass.* — ³ LUD. CART., *ib.* — ⁴ HUG. CARD., *in Marc.* — ⁵ JOB, XXX, 10.

⁶ B. LAUR. JUST., *ib.* — ⁷ LUD. CARTH. — ⁸ S. ANTON. DE PAD., *in die Parasc.* — ⁹ EXOD., XXII, 28.

Et velaverunt faciem ejus. Marc. xix, v. 65.

1. — Propheta Evangelicus principaliores Passionis Redemptoris periodos prædicens, hanc vultus Christi velationem nequaquam intermisit, quia n. cap. lii. ita scribit : *Non est species ei, neque decor, et vidimus eum, et non erat aspectus.* Lucas Brugensis in Lucam ait : « Facie ejus, et præserit oculis imponentes velamen aliquod vile atque immunitum. Fecerunt id ea proxima ex causa, ut irridentes præberent ipsi occasionem agendi prophetam. » Idem in progressu hujus Commentarii subjungit : « Velaverunt ergo faciem illam, quam omnes Prophetæ et justi desiderarunt videre, quam nominatum Rex David ter in eodem Psalmo sibi exhiberi orarat²: *Ostende faciem tuam, et salvū erimus.* » Obtexerunt oculos ejus de quibus scriptum est³ : *Oculi Domini lucidiores sunt super solem, circumpicientes omnes vias hominum.* Christus ipsem apud S. Lucam Apostolis suis die quadam dixisse legitur⁴ : *Beati oculi qui vident, quæ vos videntis. Dico enim nobis, quod multi Prophetæ et Reges voluerunt videre, quæ vos videntis, et non viderunt.* De Salmone rege ait sacer textus⁵ : *Universa terra desiderabat vultum Salomonis* : quis autem hunc veri Regis pacificitypum et figuram fuisse ignorat? *Ecce plus quam Salomon hic.* Apud Isaiam quidem divinam hanc faciem obvelatam fuisse invenimus, at vero non per ludibrium, sed in signum obsequii et reverentiae, seraphinorum alis obtectam⁷ : *Seraphim stabant super illud, sex alæ uni, et sex alæ alteri, duabus velabant faciem ejus, et duabus volabant, et clamabant alter ad alterum : Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus.* Hic autem sordido quadam et obsoleto linteo vultum Filii Dei velantes, improperiis eundem certatim afficiunt omnes, nam ut Simon de Cassia ait⁸ : *Velatio faciei facta nos citur in derisum.* » Lucas Brugensis quænam insolentissimæ hujus plebeculæ in obvelanda Christi facie mens fuerit, his verbis declarat⁹ « *Interim vero habuerunt eum, ut luce indigamus, ut in dignum vita, conspectu, et consortio hominis, quia ut ipsos videret, aut videretur ab ipsis, quasi infamem, et nullius rei hominem estimarunt, ait Chrysostomus¹⁰.* »

2. — *Velaverunt faciem ejus.* Porro cæca gentilitas deum Amoris oculis obvelatum effingere consueverat, hæc autem fabulæ poetica in veritatem hodie transit evangelicam, siquidem Dei Filius ex motivo excessivo amoris, vel ut Scriptura ait¹¹ : *Propter nimiam charitatem, pro homine, vilissimo vermiculo, pati, et contumelias affici non deditur.* Unde Salmeron ait¹² : *Christus, ut Deus verus,*

¹ LUC. BRUG., in Luc. — ² Ps. LXXIV, 8. — ³ ECCL., XXIII, 8. — ⁴ LUC., X, 23. — ⁵ III REG., X, 24. — ⁶ MATT., XII, 42. — ⁷ ISA., VI, 2. — ⁸ SIM. DE CASS., I. XIII. — ⁹ LUC. BRUG., ib. — ¹⁰ D. CHRYS., hom. 80 in Matt. — ¹¹ EPH., II, 4. — ¹² SALM., t. X, tr. 22.

« sinceri et spiritualis amoris auctor, oculis vitta teatis, ut depingi solet Amor, docet et amorem Dei patientem omnia, et patientiam non videntem ex amore aliorum peccata. Quod si amor humanus tantam vim habet, ut amati vilia non videat, quanto magis ille divinus, et immensus amor? » Poete Cupidinis oculos obvelantes, eumdem cœco quodam modo, sine ullo objectorum discrimine, sagittas suas evibrantem repræsentant. Quia igitur Deus charitas est, jure merito divini amoris oculi obvelati videntur, ne vilitatem et demerita illorum, pro quibus patitur, discernat.

3. — *Velaverunt faciem ejus.* Secundus hic Adam de cœlo descenderat, ut irreparabilia damna qua universum genus humanum a primo Adamo receperat, resarciret. Porro scopulus, ad quem Eva allidens naufragaverat, fuit illud : *Vidit igitur mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, et pulchrum oculis, aspectuque delectabile, ac proinde ut Didacus Stella ait¹ : Velati fuerunt oculi, contra ligni vetiti procacem visionem.* » Pomum quoque illud contra voluntatem creatoris ex arbore decerpsum, furtum erat, ac proinde Christus tanquam latro capi, et funibus ligari non est dignatus, dixit : *Tanquam ad latronem existis cum gladiis, et fustibus comprehendere me.* Atque ob idem mysterium, prout Beatissima Virgo Mater ejus S. Anselmo revelavit, oculi ejus ipsi veluti atroni obducti fuerunt³ : « Ligaverunt oculos ei tanquam furi, quod tamen nulli sit nisi prius condemnato. »

4. — *Velaverunt faciem ejus.* « Volum hoc denotat, » inquit Salmeron⁴, « Christum nolle videre nostra peccata, nec se percutientis, nam quamvis oculo divinitatis omnium corda penetraret pertinentium, et videret que ipsi non videbant, tamen ex quo divinitas humanitatis integrum velari voluit, ostendit se reatum et peccata hominum videre noluisse et ob hoc ipsum tegi oculos suos permisso. » Didacus Stella aliud insinuat mysterium, dicens⁵ : *Velaverunt faciem ejus quia erat ita pia, et reverentia digna, quod omnes eam aspiciens, ad pietatem et reverentiam commovebantur, ideo ut melius irriderent, velaverunt eum.* » Joannes Taulerus diu ante in hæc verba scripsrat⁶ : « Quia tanta erat faciei illius gratia, ut solo aspectu peccatores emolliret, sibique attraheret, idcirco eam impii obvelaverunt, ne qua benignitate vel misericordia moverentur sed omnem suum fuorem, crudelitatemque in eum pro voto suo effunderent. » S. Antonius de Padua in sermone quadam in Parasceven inquit⁷ : « Erat facies Christi plena gratiarum, cum ipse sit speciosus præ filiis hominum, ut ad amorem et pietatem omnes attraheret, præter Judæos, qui

¹ DID. STELLA, in Luc. — ² MATT., XXVI, 53. — ³ S. ANS., dial. de Pass. — ⁴ SALMER. — ⁵ DID. STELLA. — ⁶ TAUL., c. 7. — ⁷ S. ANT. DE PAD., in Par.

« velaverunt, ut liberius malitiam suam in eum exercerent. »

5. — *Velaverunt faciem ejus.* Videmus per experientiam quod peccatores, si possent, ab oculis Dei sese abscondere niterentur, ne videantur ab illis; cuius exemplum in protopante nostro habemus, de quo scriptura ait¹ : *Abscondit se Adam, et uxor ejus a facie Domini.* Apud Ecclesiasticum impius quidam ait² : *Quis me videt? Tenebræ circumdant me et parietes cooperiunt me et nemo circumspexit me.* Quem vereor, delictorum meorum non memorabitur Altissimus. Impii igitur Hebrei non attendentes id, quod Ecclesiasticus subjungit, dicens : *Et non intelligit, quoniam omne videt oculus illius, quoniam oculi Domini multo plus lucidiores sunt super solem,* oculos ejus obvelarunt, credentes se obvelatis oculis ab eo notari, aut agnoscere haud posse. Ac proinde libere dicebant : *Prophetiza nobis, quis est qui te percussit?* Simon de Cassia ait : « *Velatio faciei illos reprobos insinuat, qui mallent peccantes non videri, et potius Deum non habere notitiam.* »

6. — *Velaverunt faciem ejus.* Salmeron super his verbis hanc habet considerationem³ : « *Faciem ejus velarunt, desideratam tamen a cunctis Patribus, et Angelis, ac teste Chrysostomo, tam graviosa et benigna Domini facies erat, ut hostes, quamvis crudeles essent, et odio eum prosequentes, non possent tamen eam cernentes in eum sœvire, sed emolliti commiserabant, ideo consilium eorum fuit, faciem ejus velare, quo atrociter, barbam vellerent, pulverem in faciem ejus jactarent et execrarent eum.* »

7. — *Velaverunt faciem ejus.* Cum verissimum semper sit axioma illud : *Per quæ quis peccat, per hæc et torquetur;* ideo in pœnam hujus veli, quo vultum Messiae contexerunt, ipsi Judæi quoad intellectum deinceps excecati semper manserunt, et etiamnum manent. Unde Simon de Cassia ait⁴ : « *Hæc derisio Prophetæ, ad ipsos Judæos impios retorsa cognoscitur, ut facti omni populo in derisum, et prophetis veracibus non credentes, a mendacibus decepti, veritate privati, miserum in Mondo experiantur exilium.* Et quoniam Christum tanquam Prophetarum omnium veritatem velavarunt justo Dei merito super ipsorum corda velamen cæcitatæ et ignorantiae manet expansum. » Venabilis Beda super Lucam ait⁵ : « *Velaverunt eum, ut eorum illa scelerata non videat, sed ut a seipsis, sicut quondam Moysi fecerunt, faciem ejus abscondant.* Si enim crederent Moysi, crederent forsitan et Domino : quod velamentum usque hodie manet super cor eorum non revelatum, nobis autem in Christum creditibus ablatum est.

« Neque enim frustra eo moriente velum templi

¹ GEN., III, 8. — ² ECCL., XXIII, 26. — ³ SALM., ib. — ⁴ SIM. DE CASSIA, ib. — ⁵ BEDA, in Luc.

« scissum est medium. » Audiamus hac de re testimonium Apostoli, in secunda Epistola ad Corinthios ita sribentis¹ : *Non sicut Moyses ponebat velamen super faciem suam ut non intenderent Filii Israel in faciem ejus, quod evacuat, sed obtusi sunt sensus eorum, usque in hodiernum enim diem id ipsum velamen in lectione veteris Testamenti manet non revolutum (quoniam in Christo vacuatur, sed usque in hodiernum diem cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Quod idem longe magis circa Novum Testamentum asserere possumus, quoad hoc enim corda eorum, et intellectus ipsorum adeo denso velo obducuntur, ut illud nequaquam admittere valint, sed eidem se totis viribus opponant et pernent. Ecclesiasticus ait² : *Ex visu cognoscitur vir, et ab occurso faciei cognoscetur sensatus.* Cum igitur Judæi voluntarie per risum et ludibrium aspecti illius faciei, quæ visionis beatificæ est objecum privaverint, quid mirum est, si cognitionis Dei expertes in eorum tenebris semper perseverent? Propheta Regius nihil aliud adeo ardenter desiderabat quam ut oculos suos in faciem illam, que Paradisum laetificat, defigere posset, ideoque aiebat³, *Illustra faciem tuam super servum tuum.* Hi autem cæci et impii Judæi faciem illam velaverunt, ne eam viderent, ac proinde⁴ nescierunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant. S. propheta Job ait⁵ : *Cur faciem tuam abscondis, et arbitraris me inimicum tuum* Etenim certissimum aversionis et malevolentiae signum est, si quis faciem saum ab alio avertat, renuens videre, quem ante se habet. Non igitur sine mysterio faciem Christi obvelarunt, per hanc namque actionem declarabant, Christum illis exsum esse et inimicum, seque illum esse persecutores usque ad novissimum mundi diem⁶ : *Quando reliquæ Israel salvæ fient.* Primus reprobus maledictum hunc Judæorum populum prefiguravit, sicut enim hic Deo dixit⁷ : *Ecce ejicime a facie tua hodie et ero vagus et profugus super terram, ita Judaismus semetipsum a divina facie abscondens, justo Dei iudicio vagus, et profugus super terram velut exul perpetuus esse meretur. Sacer quidam interpres ait⁸ : Significabat se abscondere faciem suam a Judæis, illosque fide et cognitione Dei privados et excœandos, et ad hoc denotandum Moyses, qui Christi typus erat, descendens de monte velavit oculos suos. »**

8. — *Velaverunt faciem ejus.* Simon de Cassia super hæc verba ita scribit : « *Credunt nonnulli, velut in frunitum consilium Judæorum, oculos Domini fasciolis ignorantiae obvelasse, ut nec ipse speculator de super adstet, atque consideret facta malorum, et quod pro tempore impune pertran-*

¹ II COR., II, 14. — ² ECCL., XIX, 16. — ³ PS. XXX, 17. — ⁴ PS. LXXX, 5. — ⁵ JOB, XIII, 24. — ⁶ ROM., IX, 27. — ⁷ GEN., IV, 14. — ⁸ SYLVEIRA CARM.